

Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet

Urvalsprovet i samhällsvetenskaper med modellsvår 2023

Förhandsmaterial till urvalsprovet:

Bäck, Maria & Karv, Thomas. Mellanmänskligt förtroende och åsikter om finlandssvenskar och det svenska språkets ställning i Finland. Kapitel 4 i Himmelroos, Staffan & Strandberg. Kim (red.). Ur majoritetens perspektiv. Opinionsen om det svenska i Finland. Svenska litteratursällskapet, 2020, s. 66-82. [Länk till materialet.](#)

Saukkonen, Pasi. Kulturella rättigheter i en neutral stat. Kapitel 3 i Saukkonen, Pasi. Tillåta, förbjuda, tolerera. Gemensamma spelregler för ett mångkulturellt samhälle. Tankesmedjan Magma, 2023, s. 29-143. [Länk till materialet.](#)

Selberg, Anna-Karin. Den moderna politiska lögnen. I Statsvetenskaplig tidskrift, 125, 2023/1, s. 223-236. [Länk till materialet.](#)

Anvisningar för urvalsprovet

Läs noggrant igenom alla anvisningar

Urvalsprovet består av fyra huvudfrågor med delfrågor. Det maximala antalet poäng i provet är 40. Poängantalet för huvudfrågorna och deras delfrågor anges per fråga. Besvara alla huvudfrågor och delfrågor i provet!

Frågorna 1-3 är baserade på förhandslitteraturen till urvalsprovet och fråga 4 är baserad på materialet som läses vid provet.

Provet tar 3 timmar. Du kan fördela tiden på frågorna hur du vill. Du kan fritt förflytta dig mellan alla frågor under provets gång. Svara på alla frågor. Spara alltid dina svar innan du lämnar uppgiften. Ditt svar sparas automatiskt med cirka 30 sekunders intervall. Du kan dessutom spara ditt svar manuellt genom att klicka på "Spara ditt svar"-knappen.

Under provet får du öppna endast urvalsprovssystemet. Öppna inte andra program.

Du kan planera dina svar och skriva egna anteckningar på konceptpappret. Anteckningarna på konceptpappret beaktas inte i bedömningen.

I urvalsprovet kan det finnas material i pdf-format. Du får endast öppna materialet i webbläsaren. Det är tillåtet att ha fliken som öppnats i ett separat fönster invid frågorna. Det är tillåtet att använda webbläsarens sökfunktion (Ctrl+F eller Cmd+F). Sökfunktionen hittar inte nödvändigtvis all text, t.ex. sådan som är i bildformat.

Materialet som delas ut under provet får användas endast för urvalsprovet. Av upphovsrättsliga skäl är det inte tillåtet att dela materialet vidare.

Bedömningen av urvalsprovet

Maximala poäng i urvalsprovet är 40. För att bli antagen på basis av urvalsprovpoäng krävs det att du får minst den mängd provpoäng som högskolans rektor beslutar om i samband med studerandeurvalet.

I provpoängsantagningen rangordnas de sökande inte på andra grunder än poängen från urvalsprovet. Om det finns två eller flera sökande som har samma placering på gränsen till antagning, så antas alla med samma placering.

Provfrågorna

Fråga 1

relaterar till Anna-Karin Selbergs (2023) artikel "Den moderna politiska lögnen" som ingår i förhandslitteraturen till urvalsprovet.

Skriv ett essäsvår i vilket följande delfrågor besvaras utgående från artikeln (totalt 10 p; svarets maxlängd i tecken: 13.000):

Vilka drag är utmärkande för den moderna politiska lögnen enligt Selberg? (4 p)

Enligt Selberg är den moderna politiska lögnen en stor och uppenbar lögn som kan utnyttjas för propagandistiska syften (1p). Det primära målet för lögnen är inte yttre fiender, utan fientligt inställda grupper inom den egna nationen. Samtidigt fungerar den moderna politiska lögnen som ett slags anrop för allierade (1p). Selberg hävdar att den moderna politiska lögnen inte är ointresserad av sanningen (s.k. "postsanning") utan framförs som ett uttryck för en "högre sanning", som är svår att kullkasta med fakta och argument (1p). Den moderna politiska lögnen är inte ett försök att vilseleda genom att dölja sakförhållanden –; dess målsättning är att skapa en "alternativ verklighet" (1p). Den moderna politiska lögnen utnyttjar på ett systematiskt och målmedvetet sätt tekniker för masskommunikation och strävar efter att bli "viral" (1p).

Hur skiljer den sig från den traditionella politiska lögnen? (2 p)

Till skillnad från den moderna politiska lögnen, som är omfattande och systematisk, gäller den traditionella politiska lögnen i huvudsak enskilda sakförhållanden som inte är allmänt kända och som kunde skada den egna sidan om de läckte ut (1p). Det primära syftet med den traditionella politiska lögnen är att vilseleda yttre fiender från andra nationer (1p).

Selberg hävdar att så kallade pseudohändelser spelar en central roll i anläggandet av moderna politiska lögner. Hur motiverar och exemplifierar Selberg påståendet? (4 p)

För att framställa en fiktiv värld som verklig utnyttjar den moderna politiska lögnen ofta "pseudohändelser", iscensatta mediala spektakel vars syfte dels är att legitimera

det egna budskapet, men som också kan användas för att avleda allmänhetens uppmärksamhet bort från ovälkomna händelser och fakta (1p). Pseudohändelser etableras som "objektiva" realiteter i och med att de rapporteras och upprepas, i synnerhet av kanaler, aktörer och institutioner som allmänt betraktas som trovärdiga (1p). Det förklarar varför iscensatta pseudohändelser –; och de moderna politiska lögnen som de underbygger –; ofta är svåra att vederlägga, till exempel med faktagranskning (1p). Selberg beskriver hur Trump skapade pseudohändelser i sina presskonferenser under coronapandemin. Genom kontroversiella påståenden som omedelbart blev nyheter exponerade presidenten pseudohändelsernas logik samtidigt som han paradoxalt själv utnyttjade den för sina egna syften. Andra exempel på hur på hur pseudohändelser kan utnyttjas som legitimeringsstrategier är Internet Research Agencys påverkanskampanjer, Sverigedemokraternas koppling till Battlefield-gruppen, reklammannen Hopkins pr-kampanj för ölmärket Schlitz och senator McCarthys sätt att metodiskt bygga upp förväntningar om betydande avslöjanden (1p / korrekt beskrivet exempel, men högst 2p sammanlagt).

Fråga 2

relaterar till Pasi Saukkonens (2023) kapitel "Kulturella rättigheter i en neutral stat" som ingår i förhandslitteraturen till urvalsprovet.

Skriv ett essäsvår i vilket följande delfrågor besvaras utgående från kapitlet (totalt 10 p; svarets maxlängd i tecken: 13.000):

I en liberal demokrati har minoriteter rätt till skydd beträffande sin existens och sina kulturella särdrag. Vad kan rätten till externt beskydd innebära för en minoritet och vilka motsvarande skyldigheter medför denna rätt inom minoriteten i relation till dess medlemmar? (4 p)

Svaret bör utgå från omnämmandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda poängen kan uppgå till max 4 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

"I sitt betydelsefulla verk *Multicultural Citizenship* (2003 [1995]) framförde den kanadensiske liberala filosofen Will Kymlicka åsikten att minoriteten för att **garantera dess existens och kulturella fortlevnad** i förhållande till samhällets och statens politiska, ekonomiska och kulturella tryck och beslut har **rätt till beskyddande regler, institutioner och åtgärder.**" (s. 34)

"Med **externa skyddsåtgärder** (external protections) syftar Kymlicka på arrangemang genom vilka en grupp i minoritetsställning får en del **negativa eller positiva friheter och rättigheter**. De säkerställer gruppens, gemenskapens eller dess medlemmars möjligheter att **trygga det egna språket och kulturen** gentemot verksamhetsomgivningens direkta eller indirekta hotande eller direkt absorberande verksamhet och utveckling.

En gräns för dessa skyddsåtgärder utgör dock de **interna begränsningarna** (internal restrictions). Genom dessa kan någon grupp eller gemenskap med hänvisning till sin egen kultur och gruppsolidaritet försöka **begränsa sina egna medlemmars friheter och rättigheter** att tänka och verka som man vill samt att till exempel **kritisera gemenskapens traditioner och maktstruktur.**" (s. 34)

"De **kollektiva rättigheter** som det liberala samhället gett någon grupp eller gemenskap får alltså **inte** betyda att de används till att **begränsa den individuella friheten** eller att annars upprätthålla mot liberalismen riktade traditioner eller annan negativ kulturell praxis. Om så sker skulle en del av samhällets medlemmar på grund av sitt medlemskap i ett samfund inte ha en **jämbördig ställning med samhällets övriga medlemmar.**" (s. 34)

"Vid sidan av staten binds gemenskaperna samman av **obestridliga grundläggande rättigheter** i Finlands grundlag såsom **förbudet mot diskriminering, skyldigheten att behandla barn som jämställda individer** och att **garantera barnets påverkningsmöjligheter i frågor som rör dem själva, respekten för jämlikhet mellan könen, varje individs rätt till liv och personlig frihet, integritet och trygghet.** Grundläggande rättigheter är också **skyddet av det privata livet, skyddet av heder och husfrid samt rätten att hemlighålla brev, samtal och annan konfidentiell kommunikation.** Varje individ har **religions- och samvetsfrihet** liksom också **ytrandefrihet** samt **rätt att grunda föreningar och ansluta sig till dem.**" (s. 35)

"En avvikelse på kulturella grunder från den allmänna regeln får inte betyda att man behöver delta i den. Varje medlem i ett samfund bör ha **rätt att välja fritt om hen deltar exempelvis i en ritual** som gemenskapen finner viktig och som upprätthåller dess fortbestånd. Om hen avstår från att delta i en tradition får detta inte betyda att hen isoleras socialt eller berövas en lagstadgad rättighet." (s. 35)

"I motiveringarna till regeringens proposition om **grundläggande fri- och rättigheter** (309/1993) sägs, att avsikten med denna klausul är att **trygga bevarandet av de språkliga och kulturella minoritetsgruppernas** (samerna, romerna och andra grupper) **egna språk och kultur.** I motiveringarna nämns också, att klausulen förpliktar den offentliga makten att tillåta och stödja **utvecklandet av dessa gruppers egna språk och kultur** samt utvecklandet av deras **livsbetingelser med respekt för deras egen kulturtradition.** Väsentligt är dock tillägget enligt vilket den regel som säkrar de språkliga och kulturella rättigheterna inte betyder att nämnda grupper har rätt att med hänvisning till sin egen kultur kunna avvika från regler i den finska rättsordningen." (s. 35-36)

Redogör för den huvudprincip som staten bör följa för att värna om balansgången mellan ett enhetligt rättssystem och kulturella rättigheter i ett mångkulturellt och jämlikt samhälle. (3 p)

Svaret bör utgå från omnämnandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda

poängen kan uppgå till max 3 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

”Den offentliga makten bör välja neutralitetsprincipen

Om avsikten är att samhället är fritt, jämbördigt och jämställt för alla sina medlemmar måste den **offentliga makten** i varje enskilt fall vara **obunden, neutral**. Det betyder att **staten inte kan ställa sig bakom en enda religion, livsåskådning eller filosofisk tradition**. Av partiskhet följer oundvikligen att människor utanför detta samfund eller denna tradition vore i en sämre ställning än majoritetsbefolkningen.” (s. 45)

”Till neutraliteten hör också **samhällsmedlemmarnas frihet, jämlikhet och jämställdhet**. Att höra till en grupp får inte påverka inställningen till en gruppmedlem. Statens alla medborgare har **samma politiska och juridiska rättigheter och friheter**, alla samhällsmedlemmar har **samma sociala, ekonomiska och kulturella rättigheter och friheter**.” (s.46)

”Patrick Loobuyck understryker att **neutraliteten** inte är ett mål i sig i ett mångkulturellt samhälle. Däremot utgör den en **moralisk grund**, på vilken man bygger **målinriktade lösningar** för att bevara samhällsordningen och vidareutveckla samhället. I den meningen är motiveringen bakom statens neutralitet i sig **inte neutral och utan ideologiska syften**. Dess avsikt är att **skapa bästa möjliga förutsättningar för frihet, jämlikhet och rättvisa**. Förverkligandet av **dessa ideal** är för sin del ett **villkor för att ett mångkulturellt samhälle** skall fungera på bästa möjliga sätt.” (s.46)

”Loobuyck understryker också att **neutralitet inte är det samma som tolerans**. Han ser här fördragsamheten, toleransen, uttryckligen som förmågan att stå ut med någonting, det vill säga att acceptera någonting med långa tänder, fastän man samtidigt ryggat tillbaka inför detta eller föraktar detsamma...

En neutral stat **tolererar sålunda ingen eller ingenting**. Den **förhåller sig jämlikt till var och en**, om denna sedan är invandrare eller född i landet, homo- eller heterosexuell, muslim eller ateist – **under förutsättning att man inte bryter mot den liberala demokratins grundläggande värderingar och principer**.” (s.46)

Diskutera denna balansgång utgående från Saukkonens exempel och förklara betydelsen av juridisk pluralism som en möjlighet att förbättra jämlikheten mellan majoriteten och minoriteter. (3 p)

Svaret bör utgå från omnämmandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda poängen kan uppgå till max 3 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

”**Förhållandet kyrka-stat** är ur neutralitetssynvinkel en fråga där man i olika länder funnit **många olika lösningar**. I alla västländer **förverkligas den principiella trosfriheten**, rätten att utöva religion eller att inte tillhöra ett religiöst samfund...

Förhållandet kyrka-stat i ett mångkulturellt samhälle är ett arrangemang som den brittiske sociologen Tariq Modood med pakistanska rötter kallar relativt särskiljande. Härvid **förnekar staten inte existensen av ett religiöst liv** och dess betydelse i mänskors liv utan **ger det ett skäligt utrymme...**

Om staten kan vara neutral beträffande religionen kan dock **ingen stat vara neutral vad gäller språket**. Alla länder har inte ett i lag definierat officiellt språk..." (s. 47)

"I praktiskt taget alla länder förekommer det flera språk än det officiella språket. Dessa "övriga språk" står i olika position visavi den offentliga makten och deras ställning i landet beror bland annat på historiska orsaker och språkgruppernas storlek." (s. 48)

"Det är **sannolikt omöjligt att uppnå en fullständig språklig rättvisa i dagens mångkulturella förhållanden**. Det är **viktigt att erkänna också den språkliga mångfaldens existens** och att respektera detta som ett rådande tillstånd...

Till en minoritets rättigheter hör också möjligheten att lösa interna meningsskiljaktigheter och konflikter i det egna samhället i enlighet med egna värderingar och normer..." (s. 49)

"Arrangemang som **avviker från det enhetliga normativa systemet** kan benämnas **juridisk pluralism** (se t.ex. Melissaris 2004). Med det avses allmänt att det **inom en viss stat eller samhälle** och i dess rättskultur eller rättssystem ingår ett **flertal juridiska system eller tolkningsförfaranden**.

Juridisk pluralism har **ofta** förverkligats framför allt i frågor som **gäller familjens inre angelägenheter eller i arvsrätten**. Möjligheten att upprätthålla till familjelivet hörande traditioner kan också anses vara en stöttesten när det gäller att förverkliga kulturella rättigheter. Därvid kan man inom en viss befolkningsgrupp i vissa frågor följa endast detta samfund gällande lagstiftning och rättskipning.

Personalitetsprincipen, enligt vilken man **inom olika samfund kan tillämpa olika rättsliga normer**, kan dock användas exempelvis inom straffrätten. I trängre mening förverkligas den juridiska pluralismen när **en viss befolkningsgrupp får rätten att avvika från en juridisk norm som gäller alla andra**.

I ett land som **Finland** kan tanken på **juridisk pluralism** i princip kännas **främmande**. Hos oss har man vant sig vid tanken att samhällets rättssystem är ett enda av lagar och förordningar bestående system och att **lagen är lika för alla**. I princip har ingen, utan särskilt motiverade orsaker, rätt till separata rättigheter och friheter. Den juridiska pluralismen kan åter ses som **ett medel** att bättre förstå olika sätt **att se på världen**, individers och grupperns större rättigheter och därmed **förbättra jämlikheten mellan majoritet och minoriteter**. En viss **parallell juridisk mångfald** har i de västliga länderna uppkommit i samband med frågor som **gäller ursprungsbefolkningarna** och i någon mån också i frågor som gäller erkännandet av **minoritetskulturer och deras självbestämmanderätt**. " (s. 50)

Fråga 3

relaterar till Maria Bäckes och Thomas Karvs (2020) kapitel "Mellanmänskligt förtroende och åsikter om finlandssvenskar och det svenska språkets ställning i Finland" som ingår i förhandslitteraturen till urvalsprovet.

Skriv ett essäsvaret i vilket följande delfrågor besvaras utgående från kapitlet (totalt 10 p; svarets maxlängd i tecken: 13.000):

Definiera begreppet 'mellanmänskligt förtroende' och beskriv dess bakgrund och betydelse i förhållande till andra typer av förtroende (3 p).

Svaret bör utgå från omnämmandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda poängen kan uppgå till max 3 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

"Mellanmänskligt förtroende är en **form av generellt (socialt) förtroende** och kan definieras som uppfattningen att de **flesta personer i ens omgivning oftast är pålitliga och åtminstone inte medvetet vill en illa** (Norén Bretzer 2005, 18–20). De individer som uppvisar ett högt mellanmänskligt förtroende tenderar att **lita på människor även utanför sin närmaste omgivning** och graden av mellanmänskligt förtroende brukar därmed användas för att indikera **förtroendet för den större sociala omgivningen.**" (s. 69)

"**Motsatsen** till det mellanmänskliga förtroendet är det **partikulära eller särskiljande förtroendet**, som är mer relaterat till individens närmaste krets **bestående av familj, släkt och vänner** (Norén Bretzer 2005, 21–23). Denna form av förtroende, som alltså omfattar personer man redan känner sedan tidigare, tjänar inte samhället i stort utan kan rentav vara skadligt i och med att **det skapar känslor av "vi" och "de andra"** (Bäck 2011, 35–36)." (s. 69)

"Det finns även en stark **moralisk aspekt** inbakad i begreppet mellanmänskligt förtroende som understryker kopplingen mellan mellanmänskligt förtroende samt **medmänsklighet och solidaritet** mot individer som är obekanta för oss... Putnam (2007) poängterar vidare, att **ju mer man umgås** med individer **utanför den ursprungliga "vi-gruppen"**, **desto mer inkluderande och större blir den gruppen.**" (s. 70)

"Debatten om hur mellanmänskligt förtroende skapas och utvecklas pågår emellertid fortfarande. Enligt en del uppfattningar bör det mellanmänskliga förtroendet mer ses som en **moralisk eller kulturell attityd**, och är något som man **tar till sig genom socialisering** i ett mycket tidigt skede av livet (Uslaner 2002). Enligt andra uppfattningar kan det mellanmänskliga förtroendet **påverkas av erfarenheter**, till exempel så att positiva **erfarenheter av sociala interaktioner** med personer från någon annan grupp skapar förtroende för gruppen som helhet (Alesina & Ferrara 2000; Rothstein 2003)." (s. 70)

"Det **partikulära förtroendet** bygger på att man har ett **större förtroende för individer** som liknar en själv, till exempel individer **från samma religiösa, etniska eller sociala grupp**. Varierande kulturella utgångspunkter kan därmed försvåra processen för att ett högt mellanmänskligt förtroende ska kunna utvecklas. Samtidigt är det fullt möjligt att utveckla ett högt förtroende för individer man haft kontakt med

under en längre tidsperiod. Även om det enligt flertalet forskare är **svårt att utveckla ett högre mellanmänniskt förtroende ur ett högt partikulärt förtroende**, borde det ändå vara **möjligt efter en längre tid av social interaktion**. Ett **högt mellanmänniskt förtroende kan således vara grundat såväl på förutsägelse och subjektiv rationalitet, som på moraliska normer om tillit** (Rothstein 2003, 108–109).” (s. 71)

”En annan teori är att det mellanmänniska förtroendet starkt **påverkas av kvaliteten på de politiska institutionerna**. Som bevis för det detta brukar forskare lyfta fram det faktum att det **mellanmänniska förtroendet är högre i länder som har de minst korrumperade och de mest jämlika politiska systemen** (Bäck 2011; Delhey & Newton 2003, 97). Med hänvisning till detta anser Rothstein och Uslaner (2015) därför att det först och främst **handlar om ekonomisk jämlikhet**, och att mellanmänniskt förtroende därför uppstår lättare i länder där alla upplever att de har samma möjligheter. Inglehart (1997) finner också ett starkt samband mellan mellanmänniskt förtroende och **demokratisk stabilitet** i sin undersökning som omfattar flera länder runtom i världen.”

Redogör för hur begreppet har använts i olika studier för att förklara inställningen till minoriteter enligt Bäck och Karv (3 p).

Svaret bör utgå från omnämmandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda poängen kan uppgå till max 3 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

”Vid **första anblicken** kan det verka som om de nordiska länderna, inklusive **Finland**, utgör **idealtyper av homogena enhetsstater med mycket få kulturella skillnader**. Detta stämmer också delvis, och det är en ofta förekommande förklaring till det jämförelsevis höga mellanmänniska förtroendet i dessa länder. Enligt tidigare forskning är **det mellanmänniska förtroendet nämligen lägre i länder som har en högre grad av etnisk, kulturell och språklig mångfald** (Alesina & Ferrara 2000; Costa & Kahn 2003)...

Vissa länder är dock traditionellt mer heterogena och i dem finns sedan tidigare minoritetsgrupper som har lyckats etablera sig under en längre tid. Graden av mellanmänniskt förtroende mellan befolkningsgrupper kan i sådana fall **bero på vilken typ av diversitet** det är frågan om (gamla eller nya minoriteter), men det kan också hänga samman med den **förda regeringspolitiken och institutionella arrangemang som berör minoriteterna** specifikt (Stolle, Soroka & Johnston 2005).” (s. 68)

”Det finns flera teorier om hur förekomsten av mellanmänniskt förtroende **leder till mer toleranta och positiva attityder gentemot minoriteter**. För det första antas de som har ett högt mellanmänniskt förtroende på individnivån **inte vara lika fördomsfulla eller misstänksamma mot individer med annan bakgrund** eller annat ursprung. Individer med högt mellanmänniskt förtroende litar i allmänhet på

folk, oberoende av ursprung eller andra egenskaper. Etnicitet, språk, seder, fritidsaktiviteter, sexuell eller religiös läggning antas vara ovidkommande faktorer vid avgörandet av förtroendet (Norén Bretzer 2005, 21; Uslaner 2002, 194–196). För det andra bidrar ett mellanmänniskt förtroende också till **ökad tolerans och solidaritet** (Misztal 1996). **Individer som litar på folk i allmänhet** tror i större utsträckning på **fördelarna med en gemensam kultur och värdet i att samarbeta och ge rättigheter åt både minoriteter och nya etniska grupper** (Uslaner 2002, 197, 215). Det finns även studier som tyder på att samhällen som kännetecknas av högt mellanmänniskt förtroende är **mer inkluderande och öppna** (Freitag & Bühlmann 2009, 1537) och att det därmed finns en högre acceptans för kulturella och etniska minoriteter inom sådana länder (Reeskens 2013, 718). Finland och de övriga nordiska länderna har utan undantag konstaterats höra till de länder i världen där det mellanmänniska förtroendet är allra högst (Inglehart 1997; Newton 2001; Hooghe m.fl. 2008; Bäck 2019).” (s. 72)

Diskutera sambandet mellan mellanmänniskt förtroende och olika attityder till finlandssvenskar och svenskan i Finland utgående från de exempel som Bäck och Karv ger (4 p).

Svaret bör utgå från omnämmandet av följande valbara utdrag ur artikeltexten. Mångfalden av utdrag täcker hela artikeln och innebär att utdragen delvis överlappar varandra varmed poängen för de svärtade nyckelorden bör anpassas till en proportionerlig fördelning av kompletterande punkter i svaret. De sammanvägda poängen kan uppgå till max 4 p där de svärtade punkterna kan ge 0,5 p per omnämnd punkt i den mån de inte avser helt samma sak.

”I forskningslitteraturen nämns ofta två faktorer som har stärkt **finlandssvenskarnas situation** i jämförelse med många andra minoriteter runtom i världen. För det första har en **hög grad av social integration och socioekonomisk jämlikhet** mellan majoritetsbefolkningen och finlandssvenskarna, främjat **av institutionella och juridiska arrangemang**, varit avgörande för graden av förtroende mellan grupperna. För det andra är graden av **mellanmänniskt förtroende högt inom båda språkgrupperna**. För finlandssvenskarnas egen del har detta varit **viktigt**, i synnerhet **för den inre enheten och den politiska och sociala mobiliseringen**.” (McRae 1997; Sundberg 2005).

Exempel ur analysen:

- ”Av svarspersonerna vars **mellanmänniska förtroende är lågt** anser 68 procent att **tvåspråkigheten endast är till nytta för finlandssvenskarna själva**, medan endast 36 procent av personer med högt förtroende ansåg detsamma.” (s. 77)
- ”Skillnaderna mellan svars personer med högt respektive **långt förtroende** är något mindre beträffande påståendet om att **finlandssvenskarna är en privilegierad grupp**, men även här är det tydligt att den **allmänna attityden är positivare bland individer med högt förtroende** (56 %) än bland dem som har lågt förtroende (38 %).” (s. 77)

- "Av tabell 4.3 framgår att svarspersonernas mellanmännsliga förtroende också inverkar på hur positivt eller negativt inställd man är när det gäller svenskundervisningen i skolorna. Överlag är **attityderna till skolsvenskan betydligt mer negativa än gentemot finlandssvenskarna som grupp** och svenskan i allmänhet, och **effekten av mellanmännsligt förtroende förefaller inte vara riktigt lika tydlig**... När man undersöker attityderna hos personer med olika grad av förtroende kommer det ändå tydligt fram att **inställningen till den obligatoriska skolsvenskan är betydligt mer positiv bland dem som har högt förtroende (32 %) än bland dem som har lågt förtroende (16 %).**" (s. 77-78)

"I och med att **Finland tillhör de länder i världen där det mellanmännsliga förtroendet är högst**, är det inte långsökt att anta att det också har **påverkat** åsiktsklimatet när det gäller **attityder gentemot finlandssvenskarna**. Kapitlets huvudsyfte har varit att analysera huruvida ett högt mellanmännsligt förtroende hos majoritetsbefolkningen påverkar dels attityderna gentemot finlandssvenskar överlag, dels attityderna om det svenska språkets ställning i Finland. Resultaten är inte överraskande utan bekräftar i stort sett de slutsatser som tidigare forskning redan slagit fast. Det finns ett **tydligt samband mellan ett högt mellanmännsligt förtroende och en positiv inställning till det svenska språkets ställning i Finland**, men även mer specifikt till skolsvenskan och finlandssvenskar som minoritetsgrupp." (s. 79)

"Huruvida det är våra politiska institutioner som bidrar till ett högt mellanmännsligt förtroende, vilket i sin tur leder till positiva attityder gentemot det svenska i Finland, går inte att bekräfta fullt ut utifrån dessa data. Det vi däremot med tillförlitlighet kan konstatera är att **skillnaderna i attityderna mellan speciellt dem som uppvisar ett mycket lågt mellanmännsligt förtroende och dem som uppvisar ett högt förtroende är väldigt stora**. Detta tyder på att mellanmännsligt förtroende är en viktig faktor som bidrar till en positivare syn på den finlandssvenska minoriteten i Finland." (s. 79)

Fråga 4

Läs igenom Albert Weckmans (2022) bifogade kapitel "Finlandssvenskarnas syn på Natomedlemskap" som har delats ut med provet i PDF-format (klicka på länken med namnet "Weckman Finlandssvenskarnas syn på Natomedlemskap.pdf" invid frågan).

Weckmans artikel finns på **sid. 27-32** i rapporten "Svenskfinland i pandemitider. Resultat från den finlandssvenska medborgarpanelen Barometern 2020-2022. Red. Thomas Karv och Jenny Backström, Institutet för samhällsforskning (Samforsk), Åbo Akademi". [Länk till materialet](#).

Skriv ett essäsvar i vilket följande delfrågor besvaras utgående från kapitlet (totalt 10 p; svarets maxlängd i tecken: 13.000):

Vilka huvudsakliga trender kan spåras i finlandssvenskarnas inställning till Natomedlemskap under åren 2019-2022 och hur skiljer sig finlandssvenskarnas inställning från hela den finländska befolkningens inställning? (4 p)

Natostödet bland finlandssvenskar har varit rätt så starkt ända sedan 2019. Trots att en större andel finlandssvenskar var "negativt inställda" (41%) än "positivt inställda" till ett medlemskap år 2019, var stödet betydligt högre bland finlandssvenskarna (37%) än bland hela befolkningen (22%). (1p) I november 2021 hade Natostödet stigit till 44 procent medan det i hela befolkningen bara var 26%. Andelen osäkra var rätt lika under 2019 och 2021. Den stora förändringen, och kanske den mest intressanta, ägde rum våren 2022 då 71 procent av finlandssvenskarna ville gå med i Nato. (2p) En orsak till det starka Natostödet kan vara att majoriteten av finlandssvenskarna anger sig rösta på SFP (64% år 2021), ett parti som ren länge profilerat sig som pro-Nato. (1p)

Hur har finlandssvenskarnas inställning till Natomedlemskap förändrats i olika köns- och åldersgrupper under de nämnda åren och vilka regionala skillnader finns det i den finlandssvenska Natoopinionen? (6 p)

Historiskt sett har stödet för ett finskt Natomedlemskap varit större bland män på nationell nivå i Finland, även så bland finlandssvenskar. Könsskillnaden har dock minskat i den senaste mätningen 2022. Stödet för ett Natomedlemskap har successivt ökat bland både män och kvinnor i Svenskfinland sedan 2019. Bland kvinnor har ökningen varit särskilt tydlig mellan 2021–2022 (29%). Bland männen är samma ökning 23 procentenheter. Förklaringen till denna diskrepans är att många kvinnor som tidigare inte uppgett en åsikt i frågan nu anser att Finland bör ansöka om ett Natomedlemskap. (2p) Angående regionala skillnader i Natostödet år 2022, så anser en överväldigande majoritet av finlandssvenskar i respektive region att Finland borde ansöka om ett Natomedlemskap och det starkaste stödet finns i Nyland (74%). Det starkaste motståndet finns på Åland, där var fjärde motsätter sig ett Natomedlemskap. (2p) Angående åldersskillnader, så verkar yngre generationer vara mer negativt inställda gentemot ett Natomedlemskap. En intressant detalj som framkommer är att en väldigt låg andel i gruppen "80 år och äldre" inte har tagit ställning i frågan. (2p)